

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۰/۰۴/۲۲

دوکتور صالح الدین سعیدی

ما باید به عمق قضایا وارد شویم!

الله تعالی قوم و قبايل آفریده و ما متعلق به قوم، قبیله، خانواده و سمتیم و آنچه علامه اقبال از حرام بودن تمیز رنگ و بو گفته با نیقی قوم و زبان سر نمی خورد و دو مفهوم و چیزی جدا اند. به این ترتیب، ظاهر سخن علامه اقبال قوت ندارد و خطاء است. اما مطلب بالمفهومش به فهم برتری قومی و نژادی درست است. تأکید بر اینکه من نه تاجک و نه پشتون و نه ازبک و نه ...، یک تأکید و تفریط سبکسری بیش نیست. مشکل در هویت و متعلق بودن به خانواده، قوم و سمت و انسانیت نیست. این تعلقیه حتی مثبت هم است. مشکل در مرحله و جای دیگر است و آن برتریت و بهتر بودن و کسب عزت در بی عزتی دیگران و خوب و بد به اساس هویت قومی، زبان و سمت جستن است. این فاشیست های هیتلری بودند که تفکیک قومی و سمتی را اساس خوب و بد قرار میدادند و به اندازه گیری چشم، گوش و چشم و بینی رفتند.

بحث تعصب چیزی دیگر است تا افتخار به قومی و سمت و هویت قومی و سمتی. افتخار ما در تاریخ با افتخار کشور و افغانیت ماست و درین مشکل وجود ندارد. درین بخش برای مسلمان حدود و ثغور از تعلقیات خط و رسم به مفهوم تعصب روشن است و این را پیامبر اسلام محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم روشن کرده و گفته که: از ما نیست کسیکه بر تعصب بمرد. از ما نیست. مرتد و کافر هم از ما نیست. خوب اگر کس مسلمان است و تعصب قومی و سمتی دارد در اسلام و عقیده اش شک و تردید است.

اما تفریط درین عرصه که من نه پشتون و نه تاجک و نه ازبک، تأکید بی جا، خطاء، کذب، ریا و غلط است. من متعلق به قومی، به سمتی به خانواده و همه اینها افتخار من است و خدمت به ایشان، خدمت به عالم، امر حق و بشریت و در مقام اول به کشورم سبب مسرت من است

ما در افغانستان آموخته بودیم و هنوز هم ادامه دارد و خطاء است و آن اینکه در یک صنف یک اول نمره، یک دوم نمره و یک سوم و ...

از برکت کرونا در خانه قرنطینم و از دختر 8 ساله خود آموختم. سه طفل دارم و چارم بزرگ است. با سه طفل همه روز اقلماً دو ساعت دروس علوم دینی و دروس مکاتب میخوانیم. به دخترم گفتم شما همه باید اول نمره صنف باشید. من به همان خیال اول نمره در صنف به خیال و تحت تأثیر مکاتب افغانستان. دخترم چیزی نه گفت ولی سوال برانگیز و ساکت به من نگاه کرد.

گفتم فهمیدی چه گفتم؟

گفت بلی اما پدر ما درینجا اول نمره در صنف نداریم.

در صنف اما بیشتر از نصف صنف اول نمره اندو اول نمره یکی نیست. اول نمره ها در صنف ما زیاد اند. چرا یک اول نمره.

پس به بحث ما: افتخار ما است که اول نمره های مردم ما زیاد، اول نمره بودن یک شخص در دوم نمره بودن دیگر به مفهوم توهین به دوم نباید جستجو شود.

عزت و برتری خود را در بی عزتی و توهین دیگران نه باید دید.

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنیت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولی

عزت خود و ارزش عزت خود را درک کرده به دیگران عزت و ارزش قایل باشیم و این ارزش بودن دیگران را خارج از قایل شدن خود، حق طبیعی مردم بدانیم و قبول کنیم .
ما در دهها مورد آزادی، دیموکراسی، برابری و عدالت خطاء و فهم خطاء داریم .
عالم با جاهل و سازمان ده هزاران با کارگر یک ماشین مساوی نیست .
رسالت زن با مرد در خانه و جامعه مساوی نیست.
اگر قاتل دهها تن انسان در دشت لیلی باشد اما از یک قوم و تباری است، باید بخاطر قوم و سمت مارشال و جنرال و والی باشد؟! مسلم که نه .
تعصب و متخلف کیست؟ متخلف کسی که جنایتکار و خاین را بر بنیاد قوم و سمت محافظت دادن و با پوشش قوم، زبان و سمت معافیت و امتیاز داد یا امتیاز قائل شد و این است بخش خطای کار و یا همدست شدن به جنایت .
در دید و فهم سرسری و کلاسیک طبقاتی و مساواتهای آن هم خطاء های بس تأسف بار وجود دارد و در فهم عدالت و مساوات هم در موارد زیاد افکار عوامفریب وجود دارد. مساوات درنامساوی بودن های رسالتی و یا تفاوت های رسالتی و طبیعی و یاهم کسی، بی عدالتی است (لایستوی الذین یعلمون و الذین لا یعلمون) .
در دشمنی با پول و سرمایه و در دشمنی با بلند منزل ها همچنان که یک بحث طویل و عریض است عدم دقتها وجود دارد .
توصیه عدم ستیزه با خدارادگان نیز با درک نارست مواجه است، چون ظالم و غاصب با ظلم غصب کرده و خدا داده نیست. مبارزه علیه غاصب فرض و وجبیه است .
لذا از محاسبات فهم صنف شش مکتب باید خارج شد و به عمق قضایا باید سفر عمیق کرد .
چهل سال عمر عزیزت گذشت
هنوز هم در اول کتاب و به عمق نه رسیده اند.
فهم مبتدل از دیموکراسی و اقتصاد بازار آزاد به جایش باقی است .
از جوانی تا پیری از پیری تا با به کی؟

الهی هدایت نیکی کن؟
آمین